

Opfordring til en genåbning af folkebibliotekerne

20.04.2020

De danske folkebiblioteker havde 37,6 millioner besøgende i 2018. Under nedlukningen af Danmark i forbindelse med Covid19 har folkebibliotekerne været lukket for fysisk fremmøde, mens har åbent digitalt med en stor stigning i de digitale udlån til følge.

Med dette oplæg ønsker vi at opfordre beslutningstagere og myndigheder til at indtænke folkebibliotekerne i en gradvis genåbning af Danmark – nu eller i en senere fase –, da adgangen til oplysning, uddannelse og kulturel aktivitet, som bibliotekerne tilbyder, er en grundsten i den danske velfærdsmodel. Det fysiske bibliotek og dets mange aktiviteter og tilbud er savnet af mange borgere.

Da der ikke er udarbejdet retningslinjer for bibliotekerne eller andre institutioner med offentlig adgang, ønsker vi med dette oplæg at gøre opmærksom på og indgå i den dialog om, hvordan myndighederne kan udforme generelle retningslinjer, således at en genåbning kan foregå kontrolleret sikkert og velovervejset.

Neden for beskrives derfor scenarier for en delvis genåbning af folkebibliotekerne, og der peges på de særlige hensyn, vi som organisationer med et stort kendskab til området vurderer, at der skal tages i forhold til, at folkebibliotekerne er offentligt tilgængelige rum med udlån af fysiske materialer og en høj grad af interaktion. Samtidig understreges, at folkebibliotekerne har en stærk kommunal forankring, og scenarierne vil derfor skulle tilpasses en lokal kontekst.

Scenarie A: Genåbning af bibliotekerne uden borgeradgang til det fysiske rum

Bibliotekerne har i forbindelse med nedlukningen af Danmark ikke udlånt fysiske materialer. Enkelte kommuner har udlånt bogposer udleveret af lokale forretninger, andre har bibeholdt ordninger som "Bogen Kommer" til isolerede ældre medborgere.

Med en begrænset genåbning vil bibliotekerne igen kunne udlåne fysiske materialer til borgere eksempelvis ved, at borgerne reserverer ønsket materiale digitalt, der herefter kan afhentes fysisk. I dette scenarie holdes borgernes adgang til det fysiske bibliotek på et minimum. Der vil dog fortsat være brug for, at der før en genåbning er tilstrækkelige værnemidler til de biblioteksmedarbejdere, der arbejder med de fysiske materialer, samt klare retningslinjer for hvor længe afleveret materiale skal trækkes ud af cirkulation, før det kan genudlånes.

Følgende opmærksomhedspunkter er særligt væsentlige:

- I. Der skal være tilstrækkelige værnemidler såsom handsker og sprit til rådighed, ligesom der skal være et større fokus på rengøring.
- II. Der skal sikres mulighed for brug af sprit/håndvask ved indgangen.
- III. Der skal være retningslinjer for hvor meget personale, der må være tilstede på arbejdspladsen
- IV. Der skal være retningslinjer for afstand mellem personale og borger ved udlevering af fysiske materialer.
- V. Der er brug for retningslinjer for, hvordan afleverede materialer håndteres tilstrækkeligt sikkert af personale, herunder en karantæneperiode, før de igen kan udlånes.
- VI. Afmærkning af kø/afstand i forbindelse med kø ved udlåns- og afleveringsmaterialer samt reserveringshylder.
- VII. Informationsmaterialer til borgerne om sikker brug af biblioteket i forbindelse med Covid19, herunder opfordring til at blive væk ved symptomer på Covid19.

Scenarie B: Genåbning af bibliotekerne med kontakt brugere

I dette scenarie åbner folkebibliotekerne for, at borgerne igen kan opholde sig i biblioteksrummet og selv finde ønskede materialer. Dermed bliver biblioteket igen et offentligt tilgængeligt rum, og der vil være brug for retningslinjer for, hvordan dette gøres, ligesom der vil være brug for værnemidler til medarbejdere, der arbejder med de fysiske materialer, samt rengøring af de flader og materialer, som personale og borgere er i kontakt med. Der skal desuden udstikkes retningslinjer for, hvor længe afleveret materiale skal trækkes ud af cirkulation, før det kan genudlånes. Herudover skal der overvejes en øvre grænse for, hvor mange borgere der kan opholde sig i biblioteksrummet samtidig under hensyntagen til lokale forhold.

Følgende opmærksomhedspunkter er særligt væsentlige:

- I. Der skal være tilstrækkelige værnemidler såsom handsker og sprit til rådighed for både borgere og personale, ligesom der skal være et større fokus på rengøring.
- II. Der skal sikres mulighed for brug af sprit/håndvask og handsker ved indgang.
- III. Der skal være retningslinjer for afstand mellem personale og borgere ved vejledning og formidling.
- IV. Der er brug for retningslinjer for, hvordan afleverede materialer håndteres tilstrækkeligt sikkert af personale, herunder en karantæneperiode, før de igen kan udlånes.
- V. Afmærkning af kø/afstand i forbindelse med kø ved udlåns- og afleveringsmaterialer, reserveringshylder og skranke.
- VI. Bibliotekernes udlåns- og afleveringsmaterialer kræver, at brugerne indtaster pinkoder. Hvordan sikres tilstrækkelig rengøring af udlåns- og afleveringsmaskiner, således at de ikke bliver en kilde til smittespredning?
- VII. Begrænse brug af bibliotekernes pc'er, printere og andet udstyr, hvor borgerne normalt har adgang.
- VIII. Begrænsning af antal borgere i rummet og eventuel vagtordning til at begrænse brugen.
- IX. Informationsmaterialer til borgerne om sikker brug af biblioteket i forbindelse med Covid19, herunder opfordring til at blive væk ved symptomer på Covid19
- X. Det foreslås at bibliotekernes øvrige indsatser – herunder læseklubber, lytteklubber, lektiecafeer, fællesspisninger, arrangementer, foredrag med videre følger de generelle retningslinjer for forsamlings og derfor ikke afholdes pt.
- XI. Der bør ikke gives adgang til bibliotekerne i den selvbetjente åbningstid, da det vurderes, at dette øger risikoen for, at bibliotekets rum bruges som opholdssted, samt at det vil være umuligt at sikre overholdelse af generelle retningslinjer. **Selvbetjente biblioteker bør derfor ikke omfattes af en genåbning.**

Vi stiller os gerne til rådighed for yderligere spørgsmål og praktiske erfaringer.

Med venlig hilsen

Danmarks Biblioteksforening, Bibliotekschefforeningen og Forbundet Kultur og Information

Kontakt:

Steen Bording Andersen,
Danmarks Biblioteksforening
M: Steen.a@aarhus
T: 30579985

Pia Henriette Friis
Formand Bibliotekschefforeningen
M: pihf@kolding.dk
T: 40 23 36 17

Tine Segel
Formand Forbundet Kultur og Information
M: ts@kulturoginformation.dk
T: 41337000